

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . 40 L — b.
Negyed évre 20 L — b.
Egy hóra . . 7 L — b.
Nyílttér sora 6 L — b.
Hird. petitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Soseana Gen, Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

Amerika beavatkozása.

A franciák és az angolok között részben elmultak azok az ellentétek, melyeket a franciák erőszakos militarista politikája az utóbbi hetekben annyira kiélezett.

Az angolok egyik napról a másikra megbánták engedékenységet, mert az amerikai kereskedővilág, melyre Angliának nagy szüksége van, szintén beleszólt a Ruhr-kérdésbe.

Londoni politikai körökben úgy hírlik, hogy amerikai befolyás alatt az angol pénzügyi és nagyipari körök intervenciót készítenek elő az angol kormány tudatával. Ez a hír valószínűleg szoros összefüggésben van a Chicago Tribune egyik jelentésével, mely arról számol be, hogy az amerikai üzleti világ kezdeményezésére Amerika rövidesen beavatkozik a jóvátételi kérdésbe.

Amerika most egy ismert nagyiparost küldött Európába, Swabot, aki azért jött, hogy előterjessze az amerikai kereskedelmi kamara tervzetét. A tervzet szerint Amerika nemzetközi bizottság megalakítását kéri, mely a németek fizetési képességét és a fizetési módozatokat állapítaná meg.

Az olaszok tripoliszi vállalkozása.

Az olasz sajtó több organuma a legteljesebb békepolitika mellett foglalt állást pár nappal ezelőtt. Arra hivatkoztak, hogy Olaszországnak elsősorban belpolitikáját kell rendbehozni. Annál meglepőbb most már a hír, hogy Olaszország egyrészt a francia politikával keres közelebbi érintkezést, másrészt olasz csapatok ismét hadműveleteket kezdtek Tripoliszban.

A tripoliszi háboru, amely csaknem egy teljes évig tartott, még élénk emlékezetében van az európai közvéleménynek. Az olasz imperializmus tört ott utat és Tripolisz megszerzésével az angol és francia politika mohóságával került szembe. A tripoliszi háboru óta datálódik a balkáni népek imperialista megnyilvánulásai és azóta sem tudja visszazsuzerezni a Balkán a maga egyensúlyát.

Konferencia Oroszországgal.

Az Oroszországgal szomszédos államok konferenciáját, mely márciusban volt kitűzve Helsingforsban, egy hónappal elhalasztották Oroszország kívánságára, amely részt akar venni rajta.

Az ántánt vadakat is követel Magyarországtól.

Budapesti tudósítónk jelenti: Ugy hírlik, hogy az ántánt a jóvátétel kapcsán tizezer vadat — nyulat, őzeket és vaddisznókat — is követel Magyarországtól. A magyar vadászati védőegylet igazgatójának kijelentése szerint a magyar vadállomány a legsíralmasabb helyzetben van. A trianoni békeszerződésben különben is szó sincsen vadak kiszolgáltatásáról. A követelés teljesítése lehetetlenség, mert a magyar vadállomány teljesen ki van merülve, félig ki van irtva úgy, hogy maga az ország sem húzhat belőle semmi hasznót.

Bulgár titkolózás.

Szófia-i hivatalos helyről cáfolják azt az Athénből származó hírt, mintha a görög határon bulgár csapatokat vontak volna össze.

Az a bizonyos elnyomatás.

Egyik erdélyi román vezérpolitikus egy bukaresti pártgyűlésen keserű zokszavakat ejt afelett, hogy az új alkotmány reformtervezet a többek közt a sajtószabadságot is megfojtani készül. Azt a szabadságot, aminek köszönheti a magyarok által „elnyomott” erdélyi románság, hogy meg tudta őrizni nyelvét, vallását, nemzetiségét, egy szóval nemzeti öntudatát.

No no, hogy is van ez kérem? A magyarok elnyomták a románokat, de nem a sajtószabadságot. És miután ennek a sajtószabadságnak a romániaié mellett mégis csak van valamelyes része a román nemzeti öntudat megizmosodásában, úgy nézem, csak egy régi rossz szokásból került az *elnyomatás* szó ferde eszmekepcselatba a magyarsággal.

Mondjuk ki nyíltan: egy nyelvbtlés volt, amit minél hamarabb ki kellene javítani.

Egy másik román vezéregyéniség ugyan csak ezen a pártgyűlésen azt a kijelentést teszi, hogy az erdélyi román annak idején egy magyar országgyűlési mandátumot könnyebben ki tudott verekedni magának, mint ma egy románait. Ami nem is csoda, mikor ma itt olyan szók hangozhatnak el legilletélesebb ajkokról, hogy: *a miniszter akarata több, mint a törvény*. Az eképpenszólót a magyar közhangulat egy szempillantás alatt elsöpörte volna.

Ezt nem én mondom, hanem az a bizonyos román politikus.

Én csak annyit mondok, hogy a magam magyarsága részére itt jónak egyelőre csak olyan elnyomatást kívánok, amitől megnő a nemzeti öntudatom és törvénytiszteletem.

Aliquis.

Az urak.

Irta: Dr. Ikfalvi Diénes Jenő.*)

A nagyenyedi református Bethlen főiskolának négy tagozata volt. A theologia négy évfolyammal, a gimnázium nyolc osztállyal, a tanítóképezde négy évfolyammal és a gyakorló elemi iskola négy osztállyal állt főm a mult század utolsó negyedében 1896-ig.

A milleniumkor megszűnt a theologia akadémia. Nem szűnt ugyan meg kimondottan, de tényleg mégis, mert határozat szerint ideiglenesen — s valóban talán örökre — nem töltötték be a megürült tanári székeket, a tanárokat áthelyezték a kolozsvári theológiára — és hallgatókat nem vettek fel.

A milleniumig a theologusokon kívül uraknak hívták a hetedik és nyolcadik gimnázistákat és a harmadik és negyedik éves képezdistákat.

A theologusok legtöbbszörre principisták voltak. Ez azt jelentette, hogy az alapító fejedelem jóvoltából a papi pályára készülő ifjak közül az igyekezetesebbek — és mondjuk az igazat: a protekciósabbak — ingyenes élelmezésben részesültek, azonkívül évi meghatározott készpénzsegélyt élveztek és egy-egy alsóbb

*) Mutatvány szerzőnek Nagyenyedi diákélet cím alatt közelebbről megjelölt könyvéből, melynek előfizetési felhívását egyidejűleg közöljük.

— **Román belpolitika.** A nemzeti párt és paraszt párt vezető emberei elhatározták, hogy az alkotmányjavaslat tárgyalásához közös parlamenti harcra fognak felkészülni. Valószínű, hogy az alkotmányjavaslat tárgyalásainak bevezetéseken Bukarestben nagyarányú népgyűlést fognak rendezni, amelyre a nemzeti párt és paraszt párt megbízottai az ország minden részéből össze fognak gyűlni.

Uj eljárás a telekkönyveknél.

1/2 százalék a bekebelezéseknél. — A kezelési illetékek befizetése.

Az igazságügyi miniszterium kolozsvári vezérigazgatósága 30000/1922. és 137/1923. számú körrendeleteivel elrendelte, hogy a tlkvi bejegyzésekért, u.m. tulajdonjog, zálogjog, végrehajtási zálogjog, szolgalmijog, — szóval bármiféle jog bekebelezéséért a tlkv. alapja javára, az érték után 0.50% bejegyzési kezelési illeték szedessék be az illető beadvány iktatóra adása alkalmával. — Továbbá bármiféle előjegyzésekért, törlésekért — a gyám- és csődügyek kivételével, — a fenti illeték fele szintén beszedendő a tlkvi hatóság által.

Ezen kezelési illeték nem tévesztendő össze az állami adóhivatalhoz befizetendő vásár, vagy örökösödési illetékekkel; kétféle természetű illetékről lévén szó, mindkettőt be kell fizetni előre, ellenben a tlkvi bejegyzés nem fog foganatossittatni.

A kezelési illeték befizetése ellennyugta mellett történik, melyet a befizető fél ir alá a

gimnázista szolgagyerek volt személyes szolgálatára rendelve. Ilykép elég kellemes helyzetben voltak, meg volt adva az alkalom, hogy gond nélkül tanulmányaiknak élhessenek. A principista ezen felül még napi négy cipót is kapott — miből naponta kettőt a szolgának adott.

A szolgagyermek helyzete elég kellemes volt. Principálisa cipőjét, ruháit tisztította, kefélt, szennyesét a mosónéhoz vitte és hazahozta, reggelire a piacról kofapecsenyét — dögöt — vett gazdájának, boltba, szabóhoz, cipészhez, levélkével vagy virággal leányos házhoz ment a diákur megbízásából.

E principista szolgáluk önértetesebbek voltak a többinél. Hogyne! Urok volt nekik, védőjük, ki nemcsak tanította, de anyagi tehetőségéhez képest inkább apróbb, mint nagyobb összeggel segítette és megtámadtatás esetén meg is védelmezte.

Uruk voltak a diáktársadalomban a principisták már csak azzal is, hogy a gazdagabb családok gyermekeit, kik az I—IV. gimnáziumba jártak, sőt az elemisták közül is a hasonlókat, kiknek szülői a priváttanítást jobban tudták díjazni, — a principisták keze alá adták. Hiába, ezek kezei közt a gyermekek iskolai előadásokra való előkészítése, a bennlakásban való felügyelete, a gyermek anyagi gondozása biztosabb kezekben volt. Ők kezelték a kis fiuk pénzét, amiből a napi reggelire valót beszerezték, ir-

befizetés alkalmával, aki az összegről hivatalos nyugtát kap.

Ha valamely bekebelezési, előjegyzési kérvény vagy beadvány visszautasított, a befizetett összeg vissza lesz adva a félnek, ha a kapott nyugtát a visszautasító végzés vételétől 30 nap alatt beadja a tlkvi hatóságához.

Ezen miniszteri intézkedést a jogkereső közönség érdeke jól megfontolni és már eleve gondoskodni a szükséges illeték befizetéséről úgy az örökösödési, végrehajtási, mint bármely más tlkvi bejegyzést igénylő ügyben.

F.

Két szekér székely leány.

Vigyázzatok székely leányok! — Lelkészeink és tanítóink feladata.

Székelyudvarhely, febr. 25.

Mult hét csütörtökjének délutánján, vonatindulás előtt, a székelyudvarhelyi állomás felé járnak két tele falusi szekér tünhetett a szemébe. A szekereken összesen 14—16 székely leány szorongott, összezsufolódva; 20 év körüli, sőt azon alóli korban levő valamennyi. A kényelmetlenséget nem nagyon vették fel, a nagy szorosság dacára elég jókedvűek, hangoztak.

Hogy hová valók, — öltözködésük, ruhaveiselük nem árulta el egészen határozottan. Ezuttal nem is éppen az a legfontosabb. Fiait, munkabíró székely leányok voltak; lehettek innen, de lehettek volna onnan valók is. Az állomásra igyekeztek valamennyien.

— Merre, leányok? — kérdeztük.

— Bukarestbe! — vetették felénk vidáman a feleletet.

Ez a jelenet s ez a felelet székely fajtánk egy sokat takargatót, sokat hánytorgatót — általunk is már nem egyszer szóvá tett — sebet sajtatta meg bennünk ismét. Sokszor jutott eszünkbe e seb, sokszor mutattunk rá s kerestük orvosserét is. Nem akarjuk ezuttal megint hasztalanul végigméltolni a már ismert kesergéseket. Csak fájó megdöbbenésünknek keresünk pillanatnyi kifejezést:

— Hát még mindig így van, hát ezután is így lesz? Hiába a sok szó, intelem, a szá-

mos szomorú példa; a vidám elindulás után 1—2 év múlva való keserves visszatérés?

Hogy milyen sors elé mennek leányaink, erről ez eset alkalmából egy igen tekintélyes, jóérzésű és tapasztalt vezető emberünkkel beszélgethettünk, akinek éveken át módja volt, hogy életüket, viszontagságaikat közvetlenül a fővárosban megfigyelhesse.

Nem térve ki itt hosszasan a kérdés már sokszor ismertetett általános erkölcsi képe, szomorú statisztikájára, stbire, csak pár apró vonást vetünk ide futólagosan a velünk közölt tapasztalatokból, a leányok megérkezéséről, elhelyezkedéséről s a keserűségek megismerése utáni hazavágásáról.

A leányokat a fővárosba érkezésükkor rendszerint egy már tapasztalt s ilyenekben gyakorlott, idősebb nő (nevezzük: helyszerzőnő, felhajtónő) várja. Annál inkább rá vannak erőszorulva — s annál inkább kerülnek ennek kényére-kedvére, hatalmába, — mert a leányok az ismeretlen nagy városban rendszerint teljesen járatlanok s románul semmit sem tudnak, míg az öreg néniük mindezekben teljes jártassága van. Az érkezőket, míg hely kerül, az idősebb nő rendszerint magánál, vagy „rokonánál” szállásolja el; ellátják őket ott étellel, itallal is. Persze, kiderül aztán, hogy mindezekért a sziveskedésekért, ellátásért fizetni kell, még pedig — különösen, ha hosszasan tart ez ideiglenes állapot — tekintélyes összeggel. Mindezek s a fizetés esetleges elhalasztása bizonyos alárendelt viszonyt, összekötöttséget teremtenek az elhelyező nő s a székely leány között, amit az előbbinek száz alkalma lehet a maga javára s a leány kárára kihasználni. Még jó, hogy ha mindjárt az első ilyen alkalom és ismeretség nem jár a szerencsétlen leány formális „eladásával”, erkölcsi bukásával.

Ha pedig végre rendes szolgálati helyre jut is be valamelyikük, mindegyre újabb megkísértéseket kell kiállani a nagy város ismeretlenségében, bűnös forgatagában tévelygő, a nyelvet nem tudó leánynak. A drágaság, az idegenség érzése különös súlylyal nyomulnak rá s egyuttal megtántorodását is elősegíthetik. Hazajönni, szabadulni pedig rendszerint nem tud, még ha lelkiereje lenne is az önmaga

ilyen kiemelése, — a hazautazásra elegendő pénz a kezéhez nem jut. A rendőrséghez pedig hiába fordul, az hogy is támogatná, — pláne, valamely szegődött helyről való eltávozásában.

Ismerősünk említette, mint megtörtént esetet, hogy egy előkelő helyen, hol, mint meghívott vendég, vacsorán vett részt, távozásakor a székely eredetű szakácsnő és szobaleány könyörögve, kértek tőle segítséget ahhoz, hogy helyükről eltávozva, hazajöhessenek. Persze, el lehet képzelni a vendég kényes helyzetét a sziveskedő házigazdával szemben, ami miatt s egyéb ok miatt is, a leányokon — nem segíthetett!

Futó képek, vázlatos vonások ezek csupán egy sötét mélységből, mely leányainkat még mindig s állandóan fenyegeti, anélkül, hogy ők maguk a veszélyt előre s kellőképpen felismernék — s elkerülhetnék.

Mindezek időnkénti feltárását, eszükbe juttatását kívánjuk elérni egy-egy ilyen írásunkkal. Hasonló feladatot lehet s kell teljesíteniük olykor derék lelkeszeinknek, tanítóinknak, népünk szellemi irányítóinak, megértetve a nép leányaival, hogy mikor szülőföldjükön, annak közelében, maguknak tisztességes munkával elég jó keresetet tudnak biztosítani, ne vágyjanak, induljanak a kétes sorssal kecsegtető bizonytalanságba. Ha szavuknak, szavunknak itt-ott fogantatja lenne, mind kevesebb lesz a száma az olyan látványoknak, mint a minapi két szekér székely leány!

T. L.

HIREK

Szerda, február 28.

— **Vas Gereben száz éves születési évfordulója.** Petőfi és Madách százéves jubileumai után most Vas Gereben centennáriumnak ünnepelésére készül a magyarság. Vas Gereben 1823. április 7-én született Fügeden. A magyarországi nagy Gereben-ünnepséget Pécsen rendezik.

— **Nagynyedi diákélet.** E címen dr. Ika-falvi Diénes Jenő kéziratos helyi ügyvéd, lapunk munkatársa tollából ez év nyarán érdekes könyv jelenik meg, mely mintegy 160 oldalon a millenium előtti évtized nagyenyedi diákéletéről ad színes leírást. A könyv iránya és tartalma rávilágítanak az egyes fejezetek címei, melyek a következők: Bevezetés. A bennlakás.

kára, plajbászra, hatóbé papírra s mi egy s másra költöttek.

A priváttanítók referáltak a szülőknek a rájuk bízott gyermek anyagi, egészségi, erkölcsi állapotáról, ha panaszkodni kellett, ők közölték a szülőkkel.

De nemcsak a theológusok voltak a diák-társadalomban az urak. Amint a diák a VI. gimnáziumot elvégezte, már megkövetelte az ur megszólítást, mely régi hagyományok szerint őket meg is illette. A tanárok is urnak szólították a VII. és VIII. gimnázistákat. Ámbár volt egy-egy professzor, aki csak ritka megkülönböztetésül adta meg a diáknak az ur titulust, — de ettől irtóztunk. Az ilyen ur a professzor előtt el volt veszve és bizony keményen kellett fogni a tanulást, hogy valamiképp elfeledje a professzor a zokon vett megtiszteltetést.

Volt egy szigorú professzorunk, ki messzi Dunántulról jött a Bethlen-kollégiumba és sehogyan volt inyére az enyedi szokás. Ha megharagudott, a VII. vagy VIII. gimnázistát is letegezte és megszidta. Sangvinikus ember volt. Egy alkalommal vele történt, hogy a gimnázista urak nem készültek valami okból úgy, amint kellett volna. Dühös lett és leszidta az egész osztályt:

— Nem tanultok, megbotozni való kölykök vagytok!

A diákok elhallgattak. De másnap a latin órára mindenik beszerzett egy jókora vastag, méternyi hosszú, ügyesen megfaragott mogyorófa botot a Holtmarosból és a kétületes padból kifelé támasztva úgy helyezték ott el, hogy a mint a mit sem sejtő professzor fellépett a tanári emelvényre, egyszerre meglátta mindenik diák mellett a botot, amivel a borjút is agyon lehetett volna ütni. Idegesen kérdezte:

— Micsoda botok azok?

Erre a diákok egyszerre felemelve, a professzor felé nyújtották s a csodálkozó tanárnak megmagyarázták:

— A tegnap azt mondta a tanár ur, hogy megbotozni való kölykök vagyunk, hát elhoztuk a botot, tessék.

A professzor összeszedette egyik diákkal, bevitette a tanári szobába a botokat, — de többé nem sértette önértékükben a diákokat, kik meg is kapták merészségük jutalmát: a feddést és a magaviseleti rosszabb osztályzatot.

A hetedik és nyolcadik gimnázistának és a III. és IV. éves tanítóképezdésnek szabad volt a dohányzás. Sőt előfordult, hogy a hatodik gimnázistákat az osztályfőnök cigarettával kínálta meg az évvégi értesítő kiosztásakor, — csak az nem részesült ebben az igen nagy megtiszteltetésben, aki — elbukott.

A hetedik és nyolcadik gimnázisták és a harmadik és negyedik évfolyamu tanítóképezdés nap két cipőt kaptak. Ez őket ősi szokások szerint megillette.

De dolgozni kellett érte. Néha bizony elég terhes volt a viszonzás, sokszor kellemes. Ez pedig abból állt, hogy a diákokra — a bennlakókra — kötelező volt bizonyos szolgálat. Apparitorok voltak sorban, névsor szerint, egy diák egy hétig ugyancsak névsor szerint vigi volt rendre mindenki. Az apparitor szó latin szó és tulajdonképpen törvényszolgát jelent. Azonban az enyedi diákszokás ezt nem tekintette sértőnek, sőt büszke volt a diák, ha ily fontos hivatalos funkciót végzett. Nem tekintette magát szolgának és így ezen elnevezés egész más értelmet fedett, mint a régi római életben.

Az apparitorság abból állt, hogy a három szögüre, illetve három oldalra készített apparitorbot — egyben jelvény — kézhez vételével hétfő reggeltől vasárnap estig, tehát egy áll hétig reggel és este végig kellett járja egy juratus társaságában a lakószobákat és az apparitor-botra ragasztott papírlapra szobánként felírt névsort felolvasva, reggel ellenőriznie kellett, hogy reggel esengetésre felkelt-e mindenki, és pedig, vagy kapuzáraskor, silentium kezdetén otthon van-e az V-ik gimnázistától, illetve a I. képezdistától kezdve minden nagyobb diák

Diákársadalom. A jurátusok. Az urak. A szolgák. Mit evett a diák? Az iskola. A kollégiumi udvar és kert. Diák-csiny. Öröm és gyász. A virtus. A szabadban. Vakáció. 26 év múlva. — Szerző ezúton kéri az érdeklődőket előfizetésre. A megrendeléseket szerző címére Kézdivásárhelyre levelező lapon kell beküldeni. A könyv ára utánvételes postaköltséggel 28 leu. Ha megfelelő számú előfizető nem jelentkezik, a könyv kiadása elmarad a horribilis előállítási költségek miatt. A rendelés a könyv átvételére kötelező megjelenés esetén.

— **A szimfonikus zenekar házi hangversenye** a már közölt program szerint vasárnap d. u. 5 órakor lesz megtartva. Felhívjuk rá közönségünk figyelmét.

— **Új iskolalátogató.** A közoktatásügyi minisztérium nevében a közoktatásügyi vezérigazgató értesítette az összes iskolák előjáróságát, hogy dr. Pteanu Sándor főfelügyelőt megbízta az erdélyi bármily jellegű nyilvános és magániskolák látogatásával.

— **Halálozások.** Özv. Fejér Károlyné szül. Piger Anna, nyug. m. kir. táblabíró özvegye, 80 éves korában meghalt városunkban. A köztestületben állott matrónát kedden délután fél 3 órakor temették a város társadalmának nagy részvéte mellett. — Szabó Károly szabó elhunyt városunkban. Ma délután volt a temetése.

— **Presbiterok és képviselőtestületi tagok választása a ref. egyháznál.** A ref. egyházközsg-nél eltávozás és halálozás folytán megüresedett presbiteri és képviselőtestületi tagok választása márc. 4-ikén, vasárnap d. e. 11 óra után lesz a templomban.

— **A városok költségvetése.** A belügyminisztérium utasította az erdélyi rendezett tanácsú és törvényhatósági városokat, hogy a jövő évi költségvetési javaslatot jóváhagyás céljából legkésőbb február végéig terjesszék be. — A költségvetéseket ugyanazon szabályok szerint kell elkészíteni, mint a múlt évben.

— **Mennyit emelkedett a drágaság Romániában.** Hogy miképpen csuszik le a leu, ennek érdekes statisztikai indexét állították közelebből össze. Eszerint, ami 1916-ban 100 egységbe került, az 1923. január 20-án óriási különbséget mutat. Például a cukor 100 egysége e napon már 2500 egység, vagyis huszonöt-ször drágább, mint 1916-ban volt, a kávénál az egység 4000, tehát a drágulás negyvenszeres. A husnál huszszoros, a zsirnál negyvenszeres, a vajnál negyvenöt-szörös, a tejnél tizenhét-szeres, a burgonyá-

nál huszszoros, a kenyérnél huszszoros, a ruhánál harmincöt-szörös, fehérneműnél huszonnegyszeres, a cipőnél huszonháromszoros, kalapnál 30-szoros, cernánál 30-szoros, pamutnál 50-szeres, a petróleumnál 25-szörös, a tűzifánál 30-szoros. Az összes szükségleti cikkeket egybevetve, a drágulás számaránya 1916-tól ez év elejéig átlagosan az élelmiszereknek 25-szörös, ruháznál 33-szoros, különféleknél 18-szoros, — összesen a drágulás 25-szörös. Sajnos azonban, nagy kilátásaink vannak minden téren újabb drágulásra.

— **Megvesztett sertések.** Radimecky gyógyszerész két darab sertésén tegnap a veszettség tünetei jelentkeztek. A sertéseket négy héttel ezelőtt megmarta a kutya, amelyen akkor nem ismerték fel a veszettséget. Tegnap egy vesztett kóbor eb az utcán három gyermeket mart meg.

— **Benedek Elek irt: Virágfakadás címen** kedves visszaemlékezést a Pásztortűz legfrissebb számában. Bartók György tartalmas értekezésében a zene hatalmát vizsgálja. Mócs László, a kiváló szlovenszkói költő, Maksay Albert, Bíró László és Horváth Jenő versekkel szerepelnek. Szabó Máira hosszabb művészi elbeszélését folytatja. A rendkívül gazdag „Megjegyzések” rovatában Reményik Sándor, Berde Mária, Walter Gyula, Sz. Székely Sándor, Pálos István, Kacsó Sándor, Madame sans gene és Tövisi Géza közleményei találhatók. Egyes sz. ára 4 leu.

— **Vasrágó artista Bécsben.** Bécsi lapok tele vannak bizonyos Breitbart nevű artista mutatóványairól szóló tudósításaival. Az új Sámson vasláncokat harap el, utasokkal telt autók robognak át a testén, vasrudat patkóvá hajlít, hátára vesz egész ringlispielt s a Grabenen két stráfszekeret huz egymaga. A „vaskirály” milliós szerzeményei nagyrésztét jótékony célra költi.

— **Egységes szeszadótörvény.** Romániában négyféle szesztörvény van érvényben. Erdélyben kontingentálták a szeszt, Besszarábiában monopol van, Bukovinában az osztrák törvények érvényesek, amelyek alapján egyeznek a régi magyar törvénnyel, az okiráltságban pedig szabad a szeszfőzés. Most ez az állapot megszűnik és egységes szeszadótörvény lép életbe. A törvénytervezet — mint megtudnunk sikerült — nagyrészt az erdélyi törvény irányelvei alapján készül. A kontingentális rendszerén épül ugyanis fel s

a rendszer előzetes bevezetése már Bukovinában és Besszarábiában is folyamatban van. Egész pénzügyőri különítményeket vezényeltek ezekbe az országrészekbe az erdélyi rendszer bevezetése céljából.

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó a cukorrépatermelésről.

Minden gazda, különösen a csekélyebb tőkével rendelkezők, akiknek megfelelő talaj áll rendelkezésükre, termeljenek cukorrépát.

Az oly gazdák, kik a földjüket maguk házilag művelik, a cukorrépánál alig találnak több jövedelmet hozó növényt. Sokan vannak, kik azt hangoztatják, hogy a burgonya többet hoz a gazdának, mivel nincs vele annyi munka. Az igaz, hogy a burgonyát kétszer kell kapálni, a cukorrépát pedig háromszor, de ezzel szemben a földünket tesszük jobba a többszöri kapálás által.

Előnye a burgonyatermeléssel szemben a következők: 1. Vetőmagot ingyen ad a gyár; 2. a répa első kapálásához 400 leu előleg; 3. a gyéritési munkálatokhoz 300 leu előleg; 4. ősszel szállítási költség gyanánt 500 leu előleg, összesen tehát 1200 leu előlegnyújtás. Most már, ha hozzávesszük a két részletben járó cukormennyiséget, amely kedvezményes árban (múlt évben 20 leu kg.-ként) minden kat. hold (1600 □-öl) után 30 kg. egyszeri és így 2-szer 30 = 60 kg. cukor, mely mennyiség egy rendes család háztartásában egész évig elegendő, igazán elmondhatjuk: sok előnnyel állunk a cukorrépatermesztésével a burgonyatermesztéssel szemben. Tekintve a mindennap felfelé menő cukorárakat, gondolkozhatunk azon, vajjon nem érdemes-e cukorrépát termeszteni akkor, amidőn biztosíthatjuk az évi cukorszükségletünket kedvezményes árért és ha jól megmunkáljuk a répát, azonfelül jövedelmünk is lesz annyi, mint a burgonya után!

Ime a tavalyi termelők utáni példa:

Egy termelő leszállított $\frac{1}{2}$ hold, azaz 900 □-öl területről 98 q 80 kg. répát 6520 leu 80 ban értékben, egy másik termelő ugyanannyi helyről 94 q 62 kg. répát 6244 leu 92 ban értékben. 618 leu 88 ban a 2 részre járó

Aki aludt reggeli vizsgáláskor — lustráláskor — azt „megvitte” az apparitor, ami azt jelentette, hogy felírta, bejelentette nem rosszindulatból, de kötelességből, — este pedig beírta a távollévők neveit a lustrálási jelentések tételére szolgáló hivatalos naplóba a kontra szeniornál.

Egyszerre két apparitor volt. Egyik az ókollégiumban, másik a kiskollégiumban lustrált.

Az apparitor vizsgálta meg mindig a szintén a botra irt osztálynévsor szerint, hogy a praecesen ki van jelen és ki hiányzik, — hogy vasárnap délelőtt a városi hatalmas, szürkefalu, ódon református templomban tartott istentiszteletre ki nem tartotta illőnek megjelenni, — hol az enyhe őszi, tavaszi és nyári vasárnapokon az egész kollégium ifjúsága, télen pedig a felsőbb osztályos gimnázisták, theologusok és képezdisták az apparitorok vezetése mellett osztályok szerint kettős sorokban megjelentek.

Az apparitorok vezették a menetet, ha a kollégium ifjúsága valahol a főiskola falain kívül megjelent, így különösen temetések alkalmával.

De nemcsak ily gondterhes foglalkozás volt az apparitorság. Ha valami mulatság, estély, színházi vagy más előadás volt, az apparitor vitte a jelentkezők hivatalos könyvbe beírt névsorát a rektor-professzorhoz az engedély megadása vagy megtagadása végett. És este

Leléptidij nélkül vett részt a mulatságon, színházban, hol ellenőrizte, hogy az engedélyesek ott vannak-e vagy — isten ments! — korcsmáznak valahol.

A hetedik és nyolcadik gimnázista bennlakó diákok, valamint a harmadik és negyedik éves képezdészek névsor szerint este 8—12-ig, husvét után 9—1-ig éjjeli őrök voltak. Kaput ők zártak, a csengetésre ők engedték be a künnmaradottakat. A silentium előtt negyed-órás csengetés után a napos vigil — kit mindig az apparitor „vetett ki”: jelölt ki szolgálattételre, jelentkezett a kontra-szeniornál, ki átadta a hatalmas méretű, egy arasznál nagyobb kapukulcsot és a vigil-könyvet. Ezzel elhelyezkedett a vigil a vigilteremben, ami az alsó 2. számú, később az alsó 3. számú szobában volt. Beírta a könyvbe:

1896. május 20-án este vigilkedésem alatt bejöttek

9—10-ig

10—11-ig

11—12-ig

12—1-ig

Aztán aláírta és örököse befejeztével a kontra-szeniornak bevitte a könyvet a bezárt kapu kulcsával együtt — és aludni tért.

Egy időben egész éjszaka volt vigilia. Két diák szolgált egy-egy ily éjszakán, egyik éjjelig, másik éjjeltől reggelig. Később azonban beszüntették ezt és csak akkor volt éjjel után is vigilia, ha estély vagy bál indokolta.

Ha sok volt a leckénk, szívesen vigiláltunk, mert úgy is fenn kellett maradni, hogy tanulhassunk. Mikor pedig vigilálni kellett, — vagyis éjjeli őrsegen voltunk — előző délután kaptunk 1 liter finom petróleumot, ami kivált a szegényebb sorsú diáknak igen előnyös volt. Sőt előfordult gyakran, hogy egyik-másik szegény diák a petróleum átengedése ellenében elvállalta társa helyett a vigiliát.

A nagy ellenőrzést itt is, mint a lustrálásnál, kijátszta sok künnmaradni szerető diák. A vigillel összejátszva, gyakran a 8—9 közt hazatérők közé került az is, ki éjjelkor érkezett be a kollégiumba. Vagy beírta nevét, — mert sajátkezűleg kellett beírni hazatérésakor — a nyitott ablakon át a vasrács közt benyulva és ment vissza — mulatni, udvarolni, bálozni.

Évek, évtizedek alatt fejlődött szokások közt természetesen a kijátszásoknak is egész sora fejlődött ki s az évről-évre, diákról-diákra szállt át, mint hagyomány.

Ugyan ki venné ma zokon e régi apróbb-nagyobb visszaéléseket? Ki tenné kezét a tűzbe, ki merne esküdni arra, hogy diákkorában nem szegte meg soha egy-egy csinnnyel a szabályokat?

répaszelet érték és így a két részre összesen 13,384 leu 60 ban egy hold után!

Már most tegyük a burgonyatermelésnél is egy kis számítás. Egy kat. hold földbe nagyon jó termés esetén terem 120 q burgonya, igen, de vetőmag is kell 15 q és akkor csak 105 q-át kaptunk. Mondjuk, kapunk 100 leut 1 q burgonyáért, kapunk tizenötezeröt száz leut. Csakhogy, — amint láttuk, — a múlt évben a burgonya ára nagyon ingadozó, keveseknek adatott meg a 100 leus szerencse, annál több adta oda 70—60, sőt még 50 leus árban is. A cukorrépánál az ilyesmi nem fordul elő, mert az árakat a botfalusi gyárnál a szász gazdák irányítják és minden termelőnek szerződés biztosítja a megállapított cukorrépa árat, nincs kitéve a spekulánsok kénye-kedvének!

Bővebb magyarázat és felvilágosítás a termelésre vonatkozólag minden községben a cukorgyári megbízott gazdáktól kapható.

(Kézdivásárhely.)

Farkas Lajos,
intéző,
cukorgyári megbízott.

Innen-onnan.

* Angol társaságbeli hölgy — rablókapitány. Londoni távirat alapján bejárta a lapokat az a hír, hogy a Sulyvan-hajót a kínai vizeken rablók megtámadták és az utasokat kifosztották. Egy újabb távirat most részleteket mond el erről a vakmerően végrehajtott tengeri rablásról. A rablók csak akkor fedték fel kilétüket, amikor a hajó már a nyílt tengeren volt. Ekkor egy hölgy lépett elő, akinek az arcán álarc volt. Magasszáru csizmát viselt és mind a két kezében revolvért szorongatott.

— Kezeket fel! — kiáltotta kifogástalan angol nyelven a hölgy — mert különben mindenki a halál fia.

Az utasok meglepetten néztek az álarcos nőre s a köréje sereglett kínai banditákra, akik valamennyien állig fel voltak fegyverkezve. A kínai rablók a matrózokkal egy-kettőre végeztek. Amelyik ellentállt, azt lelőtték, a többit a kapitánynyal együtt elzárták. Ezután hozzáfogtak az utasok kifosztásához. Mindenkinek oda kellett adnia értékesebb tárgyait. Egy angol nő az értékes nyakláncát el akarta rejteni a blúzában, de a kalózkapitánynő homlokára irányította revolverét és így szólt:

— Azonnal adja elő, mert különben a másvilágra küldöm.

Anyaklánc nyomban előkerült. A kapitánynő azonban nemcsak az ékszereket szedette össze. A divatos kalapokat, boákat és kepeket szintén összerakatta. Sőt egy amerikai nőnek még a szoknyáját is le kellett vetnie.

— Ez a szabásu szoknya — okolta meg ezt az intézkedést a kapitánynő — igen tetszik nekem!

A hong-kongi rendőrség buzgón keresi a vakmerő kapitánynőt. Azt hiszik, hogy sikerülni fog az elfogása, mert az utasok közül többen egy angol társaságbeli hölgyet ösmertek fel benne. Fő ismertető jele, hogy kitűnően beszél kínaiul.

* Dr. Szent Teréz. A Vasárnapban olvasuk a következő hirt: A salamancai egyetem a spanyol királyi pár jelenlétében nagy pompával ünnepelte meg a vilai szent Teréz szenttéavatásának évfordulóját. Hogy a szent iránti hódolatkát kifejezzék, a spanyol tudomány apostolai kissé furcsa módját találták ki az ünneplésnek. Elhatározták, hogy a szentet az egyetem tiszteletbeli doktorává avatják s az avatás régi szertartás szerint meg is történt. A szentnek a városi dombon álló szobrát ünnepélyesen körülvette az egyetemi tanács és fejére helyezte a doktorkalapot, melyet egy előkelő spanyol dáma himzett.

* Végre egyedül! A saint-louisi törvény-

szék a napokban oldotta fel egy vállalkozó szellemű asszony házasságát, aki hosszas házassági viharzások után felvette végre ismét régi leánynevét. Miss Cora Walter mindössze 36 tavaszt, ellenben 11 esetben mézesheteket élt át, annyszor esküdven „örök hűséget” különféle férfiaknak, akikről azonban rendre elvált. A tizenegyedik férjével, kitől most választották el, kétszer esküdött meg és most végre egyedül élheti napjait, míg meg nem jön a tizenkettedik és annak utóda, a tizenharmadik. Lehet, hogy ennek a szegény asszonynak a tizenharmadik férj hozza meg a szerencsét és boldogságot.

* A legújabb divat a színes cigaretta. Az a közmondás, hogy nincs új a nap alatt, minden valószínűség szerint nem vonatkozik a divatra. A divat mindig kitalál valami újat. Legutóbb, Amerikában és Angliában divatossá vált a színes cigaretta. A stilszerű öltözködéshez — mondotta egy divat terén vezető hölgy — nem elég, hogy a harisnya harmonizáljon a cipővel és a cipő színe ne üssön el a ruha színétől, vagy hogy a kalap ne kívánozzon el a többi ruhadarabtól. Minthogy a hölgyek körében igen elterjedt a dohányzás és a cigaretta ma már épp annyira hozzátartozik a nőhöz, mint akár a retikül, feltétlenül szükségessé vált, hogy a cigaretta is beleilleszkedjen a női öltözködés együttesébe. Ha a domináló szín kék, akkor a cigaretta színének is kéknek kell lenni. Ha a sárga az uralkodó szín, akkor a cigarettának szintén sárgának kell lennie... Az idei évad társas összejövetelein már teljes mértékben tiszteletben tartották ezt a divatot. Minden valamirevaló hölgynek különböző színű cigarettakészlete van, aszerint, amilyen színű toalettet visel, olyan színű cigarettákat csusztat a tárcájába.

Városi mozi.

(A mozi iroda közlése.) Március 3-án, szombaton este 1/2 9, vasárnap, 4-én d. u. 5, este 1/2 9 órákor kerül vetítésre: *Egy tiszta asszony naplója*, erkölcsi dráma 6 felvonásban. Törvényszéki tárgyaló teremben vagyunk. A vádlott egy nő, aki könyörtelenül megölt egy férfit. A szép asszony védőjének előterjesztésére felolvassák a vádlott nő naplóját. Kezdődik az élet tragédiája: elvonulni látjuk, hogyan tisztul meg házasság útján egy utcai leány, kit azonban a könyörtelen végzet mint asszonyt is üldöz, bűnbe akar sodorni; a nő, hogy kikerülje a bűnt, gyilkol. A törvényszék felmentő ítéletet hoz, mert ez a gyilkosság az a folt, amely tisztít. A szép kompozíció művészi kivitel és a lélektani megokolás nagy hatást fog kiváltani.

Szám: 18/1923. vgrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi járásbírósnak G. 4308/922. sz. a. dr. Fekete András és dr. Elekes Béla ügyvédek által képviselt Hanzel Józsefné kézdivásárhelyi lakos felperes egy kézdivásárhelyi lakos alperes ellen birtokbaadás s jár. iránti ügyében lefoglalt bolti berendezés 1923. március 5-én d. u. 2 órákor a helyszínén, Kézdivásárhelyt, Strada Avarescu 9. a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog árvereztetni 3580 leu perköltségért és a még felmerülendő perköltségért.

Kézdivásárhely, 1923. febr. 15.

Mánya Ágoston,
bír. végrehajtó.

Elsőrendű varrónő házhöz jelentkezik.

Cím: BENDE ANNA, ZABOLA.

Elsőrendű fenyővizet és szilvapálinkát

:: gyárt és szállít jutányos áron ::

BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzdeje
SZENTKATOLNA.

Megérkeztek

Brassóból KERTÉSZ SZIDI kalap-szalonzából a párisi és bécsi

női kalapujdonságok.

Megtekinthetők vételkötelezettség nélkül

Vertán István cégnél.

Keresek örök áron megvételre, haszonbérbe, esetleg részművelésre

szántót vagy kaszálót,

lehetőleg a szent-léleki határban.

Reményi Márton, Kézdivásárhely.

Törött arany- és ezüstért

o bárkinél többet fizetek. o

: Mielőtt eladja, érdeklődjön nálam :

S. KLEIN ZS. aranyműves, Főter 33. szám.

DEPNER-féle, teljesen jó karban levő fél hosszú **zongora** ELADÓ. Cím a kiadóban.

Sósavat, Denaturált szeszt

szállíthatok 50—60 kg.-os balonokban is.

VÁRADI JÓZSEF

MAROSVÁSÁRHELY.

Főter 74. sz.

Nyujtódon egy vizi malom

bérbeadó. Értekezni lehet a tulajdonosnál NAGY ISTVÁN szeszgyárosnál.

ELADÓ egy új Schunda-féle pedálos CIMBALOM.

Cím a Könyvnyomda r.-t. üzletében megtudható.

Erdélyi Bortermelőknél

a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár alatti — pincéjébe több vagon igen kitűnő —

BOR ÉRKEZETT.

Árak: 6.— 7.— 8.— és 9.— leu.

A kanca tulajdonos közönség tudomására hozom, hogy „PALI” nevű, tiszta perseron fajú, almás-szürke ménemmel a fedeztetést megkezdtem. BENKÓ ERNŐ, I. Károly-király-utca 5. szám. (Benkó-féle ecetgyár.)

ROMÁN—MAGYAR

nyelvű fordításokat elvállal a kiadóhivatalban megtudható cím.

Sok pénzt takarít meg,

ha megkóstolja a

világosi özv. Grisháber Mórné Erdélyszerte ismert borpincéjéből

érkezett jó boraimat. Nagyban vételnél zamatu — 8 leu.

Házhoz vive literenként 10 leu.

Özv. Jancsó Ernőné
dohányáruda, Kézdivásárhely.

Eladó egy lakás pékséggel

III. kerület, 54. udvartéren.

MÜLLER GYÖRGY, pékmester.

Eladó egy teljesen jó állapotban levő félfődeles kocsi.

Értekezni lehet a kiadóhivatalban.

HÉTFŐI ÚJSÁG

legújabb száma is szenzációs.

SZERKESZTIK;

MÁTRAJ JÁNOS ÉS S. NAGY LÁSZLÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada N. Filipescu (Szentlélek-u.) 3.

A világpolitika legújabb eseményei. Érdekes riportok Erdély városaiából. Pontos közgazdasági tudósítások. Kereskedők ügye. Irodalmi rész. Sport.

Ára 2 leu.

Mindenkinek meg kell vennie minden hétfőn!

Bélyeggyűjtők figyelmébe!

Bitka külföldi bélyegek páratlan választékban kaphatók a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. üzletében.